

napolnjena z vsakterimi cvetlinami in vsakoverstnim sadjem, ki ga vzhodno sonce zori; zadaj, proti zahodu, se je večna gora dvigala.

Tukaj so bile šetališča, da nikjer takošne; tukaj vabile sence, nasmehljavalo se ti sadje, da nikjer tako. Na nobeno mesto ni sonce obilneje svojega blagoslova razlivalo; ni bilo kraja, da bi ga bili lunni žarki mileje obsevali, ne bivališča na celem vzhodu, ki bi jih bile lahne krila večernih sapic milejše opihljavale. Volkovega tuljenja ni bilo nikdar tu slišati, zvita lisica ni nadlegovala, kačjega sikanja čuti ni bilo.

V tej koči je prebival Hafed, srečen starček. On sam je postavil kočo, on je ozaljšal to mesto; in tukaj je delj od petdeset let prebival.

Celi ta čas ni sonce nikdar pozabilo vsaki dan ga obiskati; žetev ni nikdar odpovedala, kuga nikdar ni morila, in gorski ptoček nikdar ni usahnil. Žena njegove mladosti je še živela v veselje mu in blagor, in njegovemu sinu in hčerki njegovi v celi deželi bilo ni para. Noben mladenec ni znal krotiti konja, metati kopja, loviti leva ali družbe razveselovati, kakor njegov sin. Ni bilo princesinje tako lepe in popolnoma, kakor je bila hčerka njegova.

Al kdo more zemsko srečo zavarovati!

V enem tednu je bil Hafed lišen vsega tega veselja. Njegova žena je šla gledat novega belega pava, kterege je neki sosed, ki je miljo deleč od njih v klancu stanoval, ravno domú prinesel. Prehladi se, vročnica pristopi, in ko nazaj pride, vidi Hafed, da ji je umreti. Preden sta dva dneva prešla, stal je stari mož ob njenem odpertem grobu. Dolgo je stermel, in zadnjič nesterpljivo zaklical: „Zagrabite, zagrebite mi edino ženo, ki sem jo kedaj ljubil!“

Sin in hčerka sta prišla od maternega pogreba trudna in bolehnata. Dojnica jima, kakor misli, prosto zdravilo podá. V malo urah se je pa pokazalo, da jima je strupa dala. Oj, nova žalost! Po nju je bilo. Pokopal ju je v globok grob, in podoba je bila, ko da bi bil v isti grob z njima vred tudi svoj um in svojo véro zakopal. Ruval si je svoje sive lasé, preklinjal je luč dneva, ter želel, da bi se luna v kri premenila; in verh vsega je dokazoval, da so zakoni, ki jih je Bog postavil, narobe, brez hasni in slabši od nobenih. Želel je, da bi gol primerek, golo naključje svet vladalo. Ker je bila pa ta želja brezupna, želel je dalje, da bi po svoji smerti prišel v svet, kjer bi nikakega Boga ne bilo, ki bi zakone dajal. Preklinjal in zaničeval je modrost Božjo v vladanji tega sveta, dokazovaje, da so njegovi nameni slabši od nobenih, in da bi mnogo bolje bilo, ako bi nikakega Boga na svetu ne imeli!

Na sredi Hafedovega verta je stalo košato, krasno palmovo drevó. Pod tim drevesom je sedel Hafed drugi večer po tem, ko je grob nad svojo deco zakril. Sedež, na katerem je sedel, napravil je še njegov sin. Na palmovem listu, ki je pred njim ležal, bilo je nekoliko izbranih verzov, ki jih je njegova hči na-nj napisala. Pred njim se je prostirala krasna krajina, pokrita z zelenim sagom, tam pa tam posejana z ljudskimi prebivališči, dokler jih je koli oko seči zamoglo; in čez to velikrasno krajino jele so se tedaj ravno sence velikanskih gór razgrinjati. V vzhodu je ravno luna svojo mirojasno luč prižgala in zlato dneva se je polagoma v mileje srebro večera prelilo.

Ko je Hafed vse to vidil, ga žalost prešine, njegov jezik mermra; serce se mu je polnilo s sovražnimi mislimi do Boga. Že je terda noč krog in krog vladala, ko je Hafed s težkim sercem zaspal.

Ko se je, kakor je mislil, zbudil, bilo je to v novem kraju. Gora, krajina, koča — vse je bilo zginilo. Vse je bilo novo.

Vstane ter stermé gleda, kje da je; kar vidi neko stvar se bližati, ki se mu izperva zdí ko velika opica; ko pa bliže pride, vidi, da je stvar, nekoliko človeku podobna, pa vendar zlo spačena prikazen.

Bliže pridši se Hafed, ko ga od vsih strani ogleda, višja neka bitina zdí, in jame kričati: „O krasna, prekrasna stvar!“ „Sram, o sram te bodi!“ pravi Hafed; „je li prav, tujca, ki ga pervikrat vidiš, tako zasmehovati? Pusti svoje budalije, ter mi povej: kje da sem, in kako semkaj pridem.“ „Kako ste sem prišli, ne vem — ali vi ste tukaj v našem svetu, ki ga „svet naključja“ zovemo, ker se pri nas vse po golem naključji primerja.“ „Ah! Tako je to? To mora prijetno biti! To je ravno pravi svet za me. Oh! ko bi bil vedno tukaj živel, moja ljuba otroka bi ne bila umerla bila. Daj, kaži mi ta svet; zlo me mika viditi ga. Toda, ali res nimate tukaj ne Boga, ne kogà družega, da bi postave dajal ter vas vladal, kakor se njemu poljubi?“

„Jez ne vém, kaj mislite „z Bogom“ reči; mi nimamo nič tacega tukaj, nič ko naključje; vendar pojte z menoj, in boste sami spoznali, kako in kaj je pri nas.“

(Konec sledí.)

Kratkočasnice.

* Na spomlad pride nekega dné kmetovavec v hlev in hoče svojega konja vpreči, da bi šel z njim na polje. Al kljuse je ležalo raztegnjeno in je bilo mrtvo. — „Se vé da“ — pravi kmet — „se vé da tako je dobro konj biti: celo zimo družega nič ne delati, kakor žreti, na spomlad, ko se delo začinja, pa se stegniti!“ —

* Kmet (pri dohtarju). Tak sem pravdo zgubil?

Dohtar. Da, ljubi moj! Ni drugač; jez sem storil, kar sem mogel.

Kmet. Kaj mi je zdaj početi? — Pokažite mi barem pisma, gospod!

Dohtar. Ako Vam je s tem pomagano — tù so.

Kmet (pismo dolgo pregledavaje). Zakaj je pa vse tako na široko? Tù celó polovica papirja ni napisana?

Dohtar. Prijatelj! Tega Vi nerazumete, kako se v kancelii pisma pišejo.

Kmet. Hm! Kako se pisma pišejo res ne vem. Al gospod, dnara nimam, da bi Vas plačal, hočem tedaj odslužiti, kar sem Vam dolžen.

Dohtar. Tudi prav, če že drugač ni; — mi bote pa za to rež mojo izmlatili.

Kmet. Dobro tako, gospod. Z Bogom tedaj!

Kmet pride o pravem času mlatit, pa polaga snope tako na široko in tako rahlo po njih mlati, da polovica zernja v klasovih ostane. In ko gospodar delo ogledavat pride, in kmeta zavoljo nemarne mlatve graja, mu ta odgovori: „Gospod, ne zamerite mi, al Vi nerazumete, kaj se pravi pisma mlatiti.“

* Neka žena je na smertni postelji svojega moža prosila, naj po njeni smerti prijateljico njeno za ženo vzame. „O!“ — ji reče mož ihté — „Neža, le ti enkrat umri; vse drugo se bo že naredilo!“ Tonekov.

O zadevah slovenskega slovstva.

Veseliti mora domoljuba, ako vidi, da se število domačih pisateljev vedno množi; saj je tudi res potreba marljivo delati, po raznih potih v prid slovenščini. Al poštenost naj povsod veljá!

Pritožim se tedaj Vam, ljube „Novíce“ (očitati pa v am o tej reči celó nič ne morem), da sem mnogo nemških in slovenskih spisál v raznih knjigah in časnikih bral, ki so si tako podobni, bi skorej rekel, kakor kaplja kaplji, in vendar se vidi, da nemški pisavec nič za slovenskega ne vé, in tudi slovenski mlaji pisavec nič za nemškega ne. Ako je mlaji pisavec o ravno tisti reči navdihnjen bil, je prav, sicer pa le pošteno „vsakemu svoje“! Zakaj bi se ne povedalo, da ta in ta hruška ni na našem vertu zrastle? Ipavec svoje rudeče češnje prodaja, ko Nemcu komaj češnja cvetè, Nemec se pa češinj ne sramuje kupovati in

očitno povedati, da so ipavske, pa tudi za Ipavca ni sramota češinj med Nemci prodajati. — Menim, da so me razumeli pisatelji naši, ktere ta besediča zadeva.

Križnogorski.

Novičar iz raznih krajev.

Na Dunaji se te dni ni skor nič drugega govorilo, kakor od akcij, ktere je v „Novicah“ že omenjena nova upna naprava začela 11. dan t. m. izdajati. Taka gnječa je bila po ulicah okoli upnice več dni in cele noči, da je mogla posebna straža na več krajih mir in red delati, — ljudje so se tergali za te akcije, in srečnega se je čislal, kdor je ktero vlovil. Drugi dan je bilo že podpisanih 150.000 akcij po 200 gold., kar znaša 300 milijonov gold., in očitno kaže veliko zaupanje na to novo upno napravo. — Sedanji minister kupčijstva je zavergel že izdelano osnovo nove postave za obertnike in rokodelce (Gewerbe-gesetz) in drugo izdelati dal, ktere namen je dovoliti bolj prosto gibanje obertnikom in rokodelcem; ta nova osnova se razpošilja sedaj kupčijskim in obertnijskim zbornicam v pretres, in potem utegne kmali priti na dan. — Novi poslanec angleške vlade lord Hamilton Seymour, to je tisti, ki je pred dvema letoma, ko se je rusovsko-turška vojska začela, razodel vse pogovore, ki jih je imel z rajnkim rusovskim carom, je nastopil svoje opraviilstvo na Dunaji 12. t. m., ter se ta dan našemu cesarju poklonil. — Vradni dunajski časnik „Wien. Zeit.“ preklicuje tisto semtertje zatroseno novico, da ob novem letu se bo vpeljalo spet tistih 15 praznikov, ki jih je rajnki cesar Jožef odpravil, in imenuje to novico gerdo laž. — Delavcem na Dunaji o ti silni dragini življenje polajšati, je dunajska milodarna družba ustanovila v predmestji Gumpendorf kuhinjo, v kateri bo za 3 gold. na mesec reven delavec dobival kosilo z juho (župo), mesom in prikuho. — Na Ogerskem so nektore soseske določile 1 ali 2 cekina v darilo tistemu, ki pripelje naj lepšo govejo živino na sejm; s tem mislijo privabiti na take sejme več živine in si nakloniti vse tiste dobičke, ki izvirajo iz bolj obiskanih sejmov. Pametna misel je to, in v Subotici (Stein am Anger) se je že dobro poterdila. — Iz Krima nič novega. — Govorice od poganjanja za mirno spravo je že spet veter popihal; rusovska vlada ni o tem nikomur nobenih ponudb poslala; le pruska vlada dela kar more za končanje vojske, pa, kakor se vidi, vedno le prazno slamo mlati. Francozi in Angleži kakor tudi Rusi se bolj za vojsko pripravljajo kakor za mir. Iz Petrograda se sliši, da se priprave delajo celó za terdnejšo napravo obéh poglavnih rusovskih mest: Petrograda in Moskve, ako bi namreč tudi Švedi utegnili s Francozi in Angleži potegniti. — Poslednje novice pravijo, da je turška terdnjava Kars po dolgi oblegi vendar le padla in Rusom v roke prišla, Kmety pa je všel. — Holanški časnik piše, da car Aleksander misli kmete gosposkinega podloštva oprostiti. — Kralj sardinski je prišel 11. t. m. iz Pariza domú. Z veliko večjo častjo je bil v Londonu kakor v Parizu sprejeman; cesarju Napoleonu se nek ni kaj posebno prikupil, ker se ni hotel na vrat na nos v to in uno zavezati, ne tega in unega obljubiti, kar se je v Parizu želelo hipoma od njega. — Od avstrijskega misijonarja v srednji Afriki gosp. Jož. Gostnerja, general-vikarja v Kartumu, je došlo pismo, v katerem piše, da Abisinijo so mogli misijonarji spet zapustiti, čeravno so ondi že precej terdno stali; ondašnjega škofa De Jakobia-a so divjaki pregnali potem, ko je veliko preterpel; enako huda se je godila nekemu drugemu misijonarju, ki je prišel v Kartum nazaj le v sami srajci. 31. julija je gosp. provikar Knobleher zdrav prišel iz Bele reke v Kartum; ondi pa gré misijonstvu letos dobro, provikar je spet 30 zamurcov kerstil; gosp. Mosgan pravi, da bi bil lahko

vés rod Kyk-zamurcov kerstil, pa ga hoče poprej dohro podučiti. Gosp. Knobleher je poslal spet dve kišti afrikanških stvari na Dunaj. V Kartumu so vsi misijonarji zdravi, kar je v tem kraju le redka reč.

Lenčica.

Po národní povesti.

Leži leži ravno polje,
Ravno polje kriške fare,
Po polji hodi Lenčica,
Prelepa mlada deklica
In tam pogovor tak ima:
Še vsaki pravi, govori,
Da v petek so strašne noči;
Kdor v petek gré ponoči v vas,
Da vidi kaj al sliši glas;
Moj ljubi pa je preserčan,
On k meni hodi vsaki dan;
Še raje v petek me budí,
Ker se nikogar ne bojí;
Brez tovaršije hodi sam,
Zato tak rada ga imam.

Prišel je petek zopet že,
Ki fantje se ga vsi bojé.

Začne se polnoč bližati,
Nje ljubi zunaj žvižgati.

Berž k oknu Lenčica hití,
In v hramec tiho mu velí.
In ko je v hramec k nji prišel,
Tam dolgo je pri nji sedel,
Govoril, menil se sladko;
Al ona pravi mu tako:
„Zato jaz velik strah imam,
Ker v petek hodiš k meni sam,
In to se meni čudno zdí,
Zakaj se petka vse bojí?“
„Neumen je, kdor se bojí,
Saj ni prijetneje noči!“
„Ostani raj' tud ti domá,
Da bova brez strahú obá.“
„Nikoli nisem še ostal,
Kar prvič tebe sem spoznal.“
„Še bolj bom tvoja, ti bolj moj,
Če zadnjič v petek si nocoj.“
„Saj je podoben dnevu dan,
Boji se le, kdor je plašan!“

Še dolgo sta menila se,
Še dolgo sta radvala se.
Kramljala ž njim je Lenčica,
Da vgasne zadnja zvezdica.

Ko beli dan se probudí,
Tako ji mati govori:
„Morda si bolna, Lenčica,
Da si ponoči vstajala?“
„Bila sem bolna mamica,
Pa sem ponoči vstajala,
Okence sem odpirala,
Hladnejo sapco dihalá.“
„Oj Lenčica, edina hči!
Vse méni se in govori,
Da ti vasuješ vse noči;
Ni bilo tega in ne bo,
Da bi godilo se tako!“

Dekle mlado neumno je,
Pa ne posluša matere.

Ko mati jo je kregala,
Ostro je odgovarjala.

Še pravi mati ji tako:
„Oj Lenčica, dekle mlado!
Ti pojdeš k ujeu na goré,
Tam rožice cvetó lepé,
Tam sapice hladé sercé,
Tam pojde ljubi ti 'z glavé“.

Šla Lenčica je na goré,
Kjer rožice cvetó lepé,
Al ljubi ji 'z glave ne gré,
Al ljubega pustila ni.
Menila se je vse noči,
Menila je tak dolgo se,
Da jo serce bolet' začné,
Začne svariti jo tako:
Oj Lenčica! kaj bo s tabo,
Ki se več greha ne bojiš,
Ki matere več ne častiš?
Oj Lenčica, kaj bo s tabo,
Ki razuzdana si tako?

Alenčico je pekla vest,
Goreča vest, sercé bolest.

V saboto berž je vstajala,
V Teržič je k spov'di šetala.
Pri spovedi pa vse pové,
Kako jo zlo boli sercé,
Da vse noči vas'vala je,
Vse praznike in petke vse.

Prestraši se nje spovednik,
In milo joka učenik:
„Oj Lenčica, oj mlada krí!
Za tebe več pomoči ni.
Vas'vala si, ljubila si,
S hudobo se šalila si,
Ki je hodila k tebi v vas,
Zato svari te vest na glas.
Na, vzemi te tri svečice,
Voščene sveče žegnane;
Ko pride spet, le spet odpri,
Poprej pa sveče vse prižgi!“

Bila je v strahu, brez mirú,
Z Teržiča v solzah šla domú.

Ko bije ura polnoči,
Že spet se čuje terkati;
Pa ni mu vrat odpirala,
Prej sveče je prižigala.
Ko sveče so prižgane že,
Odpirat še le vrata gre.
Z desnico je odpirala,
Z levico sveče deržala.
Ko luč iz hrama zablíši,
Hudoba žegnóv se bojí,
Pa zarijove tak glasno,
Da zlega z gore se v goró.
Potem v pekel pogrezne se,
Uterga sabo pol goré.
Oj, Lenčica pa omedlí —
Nikdar več 'z ust ji sape ni.

Na koči so besede te
Užgane bile na deské:
Tak se godilo vsaki bo,
Ki se šalila bo z nočjó! — k.

Priložena je današnjemu listu 32. póla „občne povestnice“ z „naročilnim pismom“.